

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ३६) काठमाडौं, असार ५ गते २०४६ साल (संख्या १०)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

पर्यटन मन्त्रालयको सूचना

हवाई सुरक्षा (व्यवस्था) नियमावली, २०४६

गैरसैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएशन) ऐन, २०१५ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१.१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१.१.१ यो नियमहरूको नाम “हवाई सुरक्षा (व्यवस्था) नियमावली, २०४६” रहेको छ ।

१.१.२ यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

१.२ परिभाषा :

१.२.१ विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा :

१.२.१.१ ‘समिति’ भन्नाले नियम २.१ बमोजिम गठित राष्ट्रिय

नागरिक उड्डयन सुरक्षा समिति सम्झनुपर्छ ।

आधिकारिकता सुदुर विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१.२.१.२ 'विमानस्थल सुरक्षा समिति' भन्नाले नियम ३.१ बमोजिम गठन हुने विमानस्थल हवाई सुरक्षा समिति सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद--२

राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सुरक्षा समितिको गठन र काम, कर्तव्य तथा अधिकार

२.१ राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सुरक्षा समितिको गठन :

२.१.१ नागरिक उड्डयनलाई पूर्ण सुरक्षित गराउने प्रयोजनको निम्ति देहायका सदस्यहरू भएको एक राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सुरक्षा समिति गठन गरिएको छ ।

२.१.१.१	माननीय पर्यटन मन्त्री वा राज्य मन्त्री	- अध्यक्ष
२.१.१.२	महान्यायाधिवक्ता	- सदस्य
२.१.१.३	अञ्चलाधीश, वाग्मती अञ्चल	- सदस्य
२.१.१.४	सचिव, पर्यटन मन्त्रालय	- सदस्य
२.१.१.५	सचिव, अर्थ मन्त्रालय	- सदस्य
२.१.१.६	सचिव, गृह मन्त्रालय	- सदस्य
२.१.१.७	सचिव, रक्षा मन्त्रालय	- सदस्य
२.१.१.८	सचिव, कानून तथा न्याय मन्त्रालय	- सदस्य
२.१.१.९	प्रहरी महानिरीक्षक, प्रहरी प्रधान कार्यालय	- सदस्य
२.१.१.१०	बलाधिकृत, शाही नेपाली जंगी अड्डा	- सदस्य
२.१.१.११	प्रमुख अधिकृत, नेपाल जनसम्पर्क कार्यालय	- सदस्य
२.१.१.१२	महानिर्देशक, हवाई विभाग	- सदस्य-सचिव

२.१.२ श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आवश्यकतानुसार समितिको सदस्यहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

२.१.३ समितिले आवश्यक देखेमा कुनै स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

२.२ समितिको बैठक र निर्णयः

२.२.१ समितिको बैठक कम्तीमा वर्षको चार पटक बस्नेछ ।

(२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- २.२.२ समितिको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा अध्यक्षको निर्देशन बमोजिम समितिको सदस्य-सचिवले समितिको बैठक बोलाउनेछ ।
- २.२.३ समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- २.२.४ समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले आफूमध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ।
- २.२.५ समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ ।
- २.२.६ समितिको निर्णय समितिको सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।
- २.२.७ समितिको बैठकसम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

२.३ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

२.३.१ समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:

- २.३.१.१ हवाई सुरक्षासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति निर्धारण गर्ने,
- २.३.१.२ हवाई सुरक्षासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति अनुरूप उपयुक्त योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गराउने,
- २.३.१.३ विमानस्थलहरूमा हवाई सुरक्षाका लागि अपनाउनु पर्ने विभिन्न प्रक्रियाहरू निर्धारण गर्न हवाई सुरक्षासम्बन्धी दिग्दर्शन तयार गरी लागू गराउने,
- २.३.१.४ विमानस्थलहरूमा वायुयानद्वारा आवागमन गर्ने यात्रु तथा ओसार पसार हुने मालसामान जाँच गर्ने प्रक्रिया निश्चित गरी लागू गराउने,
- २.३.१.५ वायुयान चालक तथा क्रु सदस्यहरूलाई जाँच गर्ने प्रक्रिया निश्चित गरी लागू गराउने,
- २.३.१.६ विमानस्थल वरिपरि तथा आसपासमा सुरक्षाको दृष्टि-कोणले सार्वजनिक आवागमनलाई रोक्न निषेधित क्षेत्र तोक्ने,
- २.३.१.७ हवाई सुरक्षासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, योजना तथा कार्यक्रमको समसामयिक मूल्यांकन गरी यसलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउने,

आधिकारिकता मुद्रण विभाग(बोर्ड) प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

- २.३.१.८ हवाई सुरक्षासम्बन्धी दिग्दर्शनमा व्यवस्थित विमान-स्थल सुरक्षाका लागि आवश्यक विभिन्न मापदण्ड बमोजिम नयाँ निर्माण हुने विमानस्थलहरू निर्माण भए नभएको र भैरहेका विमानस्थलहरूमा सो बमोजिम थप सेवा सुविधाहरूको विस्तार भए नभएको जाँच-बुझ गरी आवश्यक थप सेवा सुविधाहरूको व्यवस्था गर्न लगाउने,
- २.३.१.९ हवाई विभाग र सोअन्तर्गतका कर्मचारीहरूको अतिरिक्त हवाई सुरक्षासंग नियमित तथा आकस्मिक रूपमा सम्बन्धित हुने विभिन्न इकाई वा कर्मचारीहरूको लागि हवाई सुरक्षासम्बन्धी गोष्ठी, सम्मेलन, तालीम, सुरक्षा अभ्यास (सिम्युलेशन) आदिको समुचित व्यवस्था गर्न लगाउने,
- २.३.१.१० विमानस्थल हवाई सुरक्षा समितिहरूले हवाई सुरक्षासम्बन्धी दिग्दर्शनबमोजिम कार्य गरे नगरेको कुराको नियमित रूपमा निरीक्षण गर्न लगाई प्रतिवेदन पेश गर्न लगाउने,
- २.३.१.११ हवाई सुरक्षासम्बन्धी कार्यसंग सम्बन्धित प्रत्येक इकाईको जिम्मेवारीलाई समन्वयात्मक ढंगबाट पूरा गर्न लगाउने,
- २.३.१.१२ हवाई सुरक्षा सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारबाट भएका निर्देशनहरूको पालना गर्ने तथा त्यस्ता निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्न लगाउने,
- २.३.१.१३ अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनबाट पारित तथा आन्वहान भए अनुसारको सुरक्षाका उपाय तथा विधिहरूको पालना गर्ने गराउने,
- २.३.१.१४ नागरिक उड्डयन क्षेत्रमा घटेका घटनाहरूसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्न लगाई सोको सूचना आवश्यकतानुसार अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनलाई उपलब्ध गराउने उचित व्यवस्था मिलाउने,
- २.३.१.१५ नागरिक उड्डयन सुरक्षासम्बन्धी अन्य आवश्यक कुराहरूको व्यवस्था गराउने ।

परिच्छेद-३

विमानस्थल सुरक्षा समितिको गठन र काम, कर्तव्य तथा अधिकार३.१ विमानस्थल सुरक्षा समितिको गठन:

- ३.१.१ नागरिक उड्डयनलाई पूर्ण सुरक्षित गराउने प्रयोजनको निमित्त समितिको सिफारिशमा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आवश्यकतानुसार विमानस्थलहरूमा सुरक्षा समिति गठन गर्न सक्नेछ ।
- ३.१.२ समितिको सिफारिशमा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी उपनियम ३.१.१ बमोजिम गठन भएका सुरक्षा समितिका सदस्यहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
- ३.१.३ विमानस्थल सुरक्षा समितिको बैठकको कार्यविधि उक्त समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

३.२ विमानस्थल सुरक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- ३.२.१ विमानस्थल सुरक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः
- ३.२.१.१ समितिद्वारा लागू गरिएका हवाई सुरक्षासम्बन्धी दिग्दर्शनको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- ३.२.१.२ विमानस्थलमा वायुयानद्वारा आवागमन गर्ने यात्रु, विमानचालक, क्रू सदस्य तथा ओसार पसार हुने माल-सामान जाँच गर्ने सम्बन्धमा समितिद्वारा लागू गरिएका प्रक्रियाहरू अपनाउने ।
- ३.२.१.३ विमानस्थलको संवेदनशील विन्दुहरू, सुरक्षासम्बन्धी विभिन्न उपकरणहरू र अन्य सुविधाहरूको विवरण एवं स्थितिबारेको सूचीहरू तयार पार्न लगाई अध्यावधिक राख्ने र हवाई सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्थालाई ठीक स्थितिमा राख्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- ३.२.१.४ विमानस्थलमा हवाई सुरक्षासम्बन्धी कार्यमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारीलाई सदैव सतर्क रूपमा राख्न लगाउने,
- ३.२.१.५ हवाई सुरक्षासंग सम्बन्धित कर्मचारीलाई विमानस्थल हवाई सुरक्षा कार्यमा लगाउनु भन्दा अघि एवं सो

(५)

आधिकारिकता मुद्रण विभागाबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०३

काममा कार्यरत कर्मचारीलाई हवाई सुरक्षासम्बन्धी निर्धारित प्रक्रियाको आधारभूत ज्ञान दिन आवश्यक तालीम दिने व्यवस्था गर्ने,

३.२.१.६ विमानस्थल विस्तार कार्यअन्तर्गत निर्माण हुने विभिन्न भवनहरू र सुरक्षाका साधन, यन्त्र एवं उपकरण रहेका स्थानमा आवश्यकतानुसार समुचित सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने,

३.२.१.७ विमानस्थलको गतिविधि अनुसार सो विमानस्थलमा विद्यमान सुरक्षाका साधन, यन्त्र एवं उपकरण तथा विधिहरूलाई अप्रतकालीन स्थितिका लागि समेत उपयुक्त हुने गरी दुरुस्त हालतमा राख्न लगाउने,

६.२.१.८ हवाई सुरक्षा कायम राख्नको लागि अन्य राष्ट्रहरूमा प्रचलित नयाँ नयाँ गतिविधि, यन्त्र तथा उपकरणहरूको जानकारी प्राप्त गरी अध्यावधिक रूपमा राख्ने र सोही अनुरूप हवाई सुरक्षा व्यवस्थालाई आधुनिकीकरण गर्ने प्रयास गर्ने,

३.२.१.९ विमानस्थलमा अपनाइएका हवाई सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्थाहरू र त्यसमा गरिने सुधार एवं हेरफेरका सम्बन्धमा समिति तथा हवाई विभागलाई यथाशीघ्र जानकारी दिने,

३.२.१.१० विमानस्थलमा कार्यरत हवाई सुरक्षासम्बन्धी कार्यसंग सम्बन्धित विभिन्न निकायका कर्मचारीहरूबीच समन्वय कायम गर्ने,

३.२.१.११ विमानस्थलमा आकस्मिक रूपमा कुनै घटना घट्न गएमा त्यसको जानकारी तुरुन्त समिति तथा हवाई विभागलाई दिने,

३.२.१.१२ विमानस्थलको हवाई सुरक्षासम्बन्धी गतिविधिको वार्षिक प्रतिवेदन समिति तथा हवाई विभागसमक्ष पेश गर्ने,

३.२.१.१३ विमानस्थलमा हवाई सुरक्षा कायम राख्न आवश्यक अन्य कामहरू गर्ने ।

(६)

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

परिच्छेद-४

विविध४.१ महानिर्देशकले सम्पर्क विन्दु (फोकल प्वाइन्ट) को रूपमा काम गर्ने:

हवाई विभागका महानिर्देशकले अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन र यसका सदस्य राष्ट्रहरू एवं अन्य राष्ट्रहरूसँग हवाई सुरक्षा सम्बन्धमा सूचना आदान प्रदान गर्न सम्पर्क विन्दु (फोकल प्वाइन्ट) को रूपमा काम गर्नेछ ।

४.२ सहयोग पुऱ्याउनु पर्ने:

हवाई सुरक्षा कायम राख्न यस नियमअन्तर्गत गरिने काम कार-वाहीको सिलसिलामा समिति तथा विमानस्थल सुरक्षा समितिलाई आवश्यक सहयोग पुऱ्याउनु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

४.३ अधिकार प्रत्यायोजन:

४.३.१ समितिले यस नियमावलीबमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये आवश्यकतानुसार सबै वा केही अधिकार समितिको सदस्य वा समिति वा हवाई विभागको अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

४.३.२ विमानस्थल सुरक्षा समितिले यस नियमावलीबमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये आवश्यकतानुसार सबै वा केही अधिकार विमानस्थल सुरक्षा समितिको सदस्य वा अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

४.४ निर्देशन दिन सक्ने:

श्री ५ को सरकारले आवश्यक देखेमा समय समयमा समिति र विमानस्थल सुरक्षा समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यस्तो निर्देशनलाई पालन गर्ने कर्तव्य समिति र विमानस्थल सुरक्षा समितिको हुनेछ ।

आज्ञाले,

ईश्वरीलाल श्रेष्ठ

श्री ५ को सरकारको सचिव

(७)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।